

de les festes de moros i cristians; a partir dels materials documentals historiogràfics, etnogràfics i iconogràfics més diversos i des de diferents branques del coneixement com ara l'antropologia cultural, la història, la sociologia, la filologia, la història del teatre i de la dansa, la musicologia, etc.

Direcció científica:

Raül Sanchis Francés i Francesc Massip Bonet (Universitat Rovira i Virgili de Tarragona).

Secretaria:

Joan Lluís Escoda (Seu universitària de Biar de la Universitat d'Alacant).

Comité científic:

Beatriz Aracil (Universitat d'Alacant), Roger Bartra (Universidad Nacional Autónoma de México), Licia Buttà (Universitat Rovira i Virgili de Tarragona), Isaac Donoso (Universitat d'Alacant), José Antonio González Alcantud (Universidad de Granada), Joan Francesc Mira (Institut d'Estudis Catalans), José Antonio Ramos Arteaga (Universidad de la Laguna), Josefina Roma (Universitat de Barcelona), Biel Sansano (Universitat d'Alacant), Ahmed Shafik (Universidad de Oviedo).

Inscripcions

La inscripció és gratuïta. Cal enviar, completament omplert, el full d'inscripció que trobareu en el web <https://lairem.wordpress.com/2016/01/31/congres-internacional-la-dansa-dels-altres/> al correu electrònic ladansadelsaltres@gmail.com abans de l'1 de juliol.

El professorat d'educació infantil, primària o secundària en actiu o en borsa de treball del Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya té reconegudes 25 hores de formació permanent si assisteix almenys al 80% de les sessions. En aquest cas, a més del procediment d'inscripció general abans esmentat, cal inscriure's mitjançant el codi d'activitat 9000010021 en el web: <http://xtec.gencat.cat/ca/formacio/formacio-permanent-professorat/cercador-activitats/>

Organitzen:

Amb el suport de:

Col·laboren:

CONGRÉS INTERNACIONAL

La dansa dels altres

Alteritat i joc en la festa popular: moros, cristians i altres figures del *diferent* en el teatre, la música i la dansa de la tradició.

Biar, 7-9 de juliol de 2016

Seu universitària de Biar, Auditori de la Casa de Cultura (Plaça del Convent, s/n)

Al llarg de la història, als europeus els ha atemorit, obsessionat i, fins i tot, fascinat la idea de l'*altre*, una imatge abstracta, vaga i de contorns difícils de precisar. Ara relacionada amb construccions conceptuals mítiques com la del salvatge, ara projectada sobre figures de base real i històrica com la d'àrabs, turcs, gitanos i indígenes africans, asiàtics o americans, la idea de l'*altre* ha estat un dels motors més prolífics en la construcció de les narracions festives. El teatre, l'espectacle, la dansa i la música de caràcter tradicional i popular estan farcits de personatges que encarnen la diferència a través d'aspectes mítics, llegendaris, ètnics, religiosos, polítics o, fins i tot, antropomòrfics. Hom hi pot trobar en festivitats com el Corpus, el Carnestoltes o les festes majors d'arreu, danses de salvatges, de moros, de cristians, d'indis, de folls, de gegants, però també de dimonis, d'àngels o d'animals fingits. En definitiva, tot un complex univers que es pot aixoplugar sota el paraigua de l'alteritat, un concepte filosòfic encunyat fa uns anys però que en realitat és antic i està íntimament relacionat amb la definició del jo per oposició a l'*altre*. Així, el diàleg festiu entre els *uns* i els *altres* amaga un relat que ens permet resseguir l'evolució al llarg dels segles de les interrelacions entre diferents identitats. En aquest congrés proposem, doncs, aprofundir en l'estudi d'aquestes relacions, principalment al voltant

DIJOURS, 7 de juliol de 2016

16:00-16:30 **Recepció de congressistes.**

16:30-17:00 **Presentació** a càrrec de Raül Sanchis Francés i Francesc Massip (directors científics del congrés *La dansa dels altres*), Joan Lluís Escoda (Regidor de Cultura, Tradició i Patrimoni de Biar) i Manuel Palomar (Rector de la Universitat d'Alacant).

17:00-18:15 **Ponència inaugural:** *Orígens espectaculars de les festes de moros i cristians: del llegat andalusí a les festivitats tardomedievales i modernes.* Francesc Massip i Raül Sanchis Francés (Universitat Rovira i Virgili, Tarragona).

18:15-19:00 **Ponència:** *La visió dels altres en les danses de Carnaval i en els dances de moros i cristians a l'Aragó.* Josefina Roma (Universitat de Barcelona).

22:30 **Activitat complementària:** Concert a càrrec de Pep Gimeno *el Botifarra* i Ahmed Touzani a la plaça de l'Ajuntament.

DIVENDRES, 8 de juliol de 2016

9:30-10:15 **Ponència:** *Moros y cristianos en el marco del arte teatral en el Medioevo islámico.* Ahmed Shafik (Universidad de Oviedo).

Taula de comunicacions A
(moderador: Francesc Massip)

10:15-10:30 *Les representacions del turc en el cicle de Corpus, de Santa Tecla i d'entrades espectacularitzades a Tarragona.* Jordi Bertran (Universitat Rovira i Virgili).

10:30-10:45 *El Tractat d'Almísrà.* Romà Francés (Patronat del Tractat d'Almísrà).

10:45-11:00 *Matachines, moros y chichimecas. Personajes de la otredad en las danzas de conquista europeas en México.* Alejandro Martínez de la Rosa i Ivy Jacaranda Jasso Martínez (Universidad de Guanajuato, México).

11:00-11:15 **Debat**

11:15-11:45 **PAUSA**

11:45-12:30 **Ponència:** *Una comedia de moros y cristianos desaparecida en la ciudad de Granada. Razones políticas y culturales.* José Antonio González Alcantud (Universidad de Granada).

12:30-13:15 **Ponència:** *Danzas marciales en el moro-moro de las islas Filipinas.* Isaac Donoso (Universitat d'Alacant).

13:15-14:00 **Ponència:** *La Ceremonia de los Guanches ante la Virgen de Candelaria: evangelización alterizadora del aborigen canario a través de la fiesta.* José Antonio Ramos Arteaga (Universidad de La Laguna).

14:00-16:00 **DINAR**

Taula de comunicacions B
(moderador: Jordi Bertran)

16:00-16:15 *Dances paganes en els oficis litúrgics precarolingis.* Joan Maria Martí Mendoza (Universitat Autònoma de Barcelona).

16:15-16:30 *Emmascarats amb mascara.* Eloi Ysàs (Universitat Rovira i Virgili).

16:30-16:45 *La desmesura al Ball de Torrent: quan l'Altre és de dins.* Joan Giralt-Bailach (Escola Superior de Arte Dramática de Galicia).

16:45-17:00 *La pasión burlesca de Cehegín (1845) y otros carnavales antireligiosos y anticlericales del siglo XIX.* José Manuel Pedrosa (Universidad de Alcalá de Henares).

17:00-17:15 **Debat**

17:15-17:30 **PAUSA**

17:30-19:00 **Sessió d'audiovisuals:** documental de caire etnogràfic *Las Mudanzas del diablo. Dance y contradanza de Cetina.* Presentació a càrrec del director Domingo Moreno i de l'editora Luisa Latorre (Domingo Moreno P. C. i Aragón TV).

20:00 **Activitat complementària:** Representacions del *Ball dels Blavets* i del *Ball de les Espies* de Biar a la plaça de l'Ajuntament.

DISSABTE, 9 de juliol de 2016

9:30-10:15 **Ponència:** *El «moro» folclórico en Vasconia: en la Arqueología y el Carnaval.* Juan Antonio Urbeltz (Ikerfolk).

Taula de comunicacions C
(moderador: Raül Sanchis Francés)

10:15-10:30 *La música per a la festa dels moros i cristians: aproximació al naixement d'un gènere bandístic.* José Rafael Pascual Vilaplana.

10:30-10:45 *Dansant amb l'altre entre sorra i escuma de mar. El Desembarc de la Vila Joiosa.* Albert Alcaraz (Associació Santa Marta de La Vila Joiosa).

10:45-11:00 *La fundació d'una companyia de Moros a Bocairent. Les arrels d'una filà amb balls propis.* Josep Vicent Ferre Domínguez.

11:00-11:15 **Debat**

11:15-11:45 **PAUSA**

11:45-12:30 **Ponència:** *Formas de alteridad en la tradición mexicana de moros y cristianos.* Beatriz Aracil (Universitat d'Alacant).

Taula de comunicacions D
(José Antonio Ramos Arteaga)

12:30-12:45 *Recuperació, latència i eclòsió del Ball dels Llauradors d'Ontinyent.* Ernesto Soler Sais, Salvador Sanchis Ferri i Rafel Sanchis i Ferri (Ball dels Llauradors d'Ontinyent).

12:45-13:00 *Malintsin (la arpa) y pilkochotsin (el rabel), para la Danza del arpa en un pueblo náhuatl de la huasteca mexicana. Relaciones y sentidos de alteridad en los instrumentos músicos de la conquista espiritual.* Víctor Hernández Vaca (Universidad de Guanajuato, México).

13:00-13:15 *El Ball dels Espies de Biar: pantomima, dansa i tradició.* Joan Antoni Cerdà Mataix (Associació d'Estudis Tradicionals "Sagueta Nova" de Biar).

13:15-13:30 **Debat**

13:30-16:00 **DINAR**

16:00-16:45 **Ponència:** *La danza de Santiagueros entre los totonacos de la Sierra Norte de Puebla (México).* Eugenia Jurado (Instituto Politécnico Nacional de México).

Taula de comunicacions E
(moderadora: Beatriz Aracil)

16:45-17:00 *El Ball dels Llauradors d'Ontinyent. Una proposta didàctica per a l'aula de Secundària.* Salvador Berenguer Bodí, Llúcia Sanchis Tolsà i Júlia Sanchis Tolsà (Ball dels Llauradors d'Ontinyent).

17:00-17:15 *Carlos Magno do Auto da Floripes, um imperador universal na história, na literatura e no teatro popular.* Luis Franco (Núcleo Promotor do Auto da Floripes 5 de Agosto, Neves, Viana do Castelo, Portugal).

17:15-17:30 *Primavera, danses, moros i cristians.* Alfons Llorenç (Universitat de València).

17:30-17:45 **Debat**

17:45-18:00 **PAUSA**

18:00-18:45 **Ponència de clausura:** *Festa i identitat.* Joan Francesc Mira (Institut d'Estudis Catalans).

18:45-19:00 **Acte de clausura.**

20:00 **Activitat complementària:** Representació de *l'Auto de Floripes* de la població de Neves (Viana do Castelo, Portugal) a la plaça de l'Ajuntament.

Comunicacions sense exposició pública (llibre d'actes)

- *Chegança o Marujada em Alagoas, Sergipe y Bahia: Similitudes y diferenças.* Katia Araujo (Universidade Tiradentes, Brasil).
- *Los "moros" en las celebraciones religioso-teatrales del medio rural turolense: de las Soldadescas a las Entradas.* Lucía Pérez (Seminario de Arqueología y Etnología Turolense, Teruel).
- *Les dianes a Banyeres de Mariola.* Vicent Berenguer.

Exposicions

Del 7 al 9 de juliol: exposició **"Ballar el moro. Danses festives de moros i cristians a la Mediterrània occidental"**, (comissari: Raül Sanchis), a l'Auditori de la Casa de Cultura (Plaça del Convent, s/n, Biar). Horari: durant la celebració del congrés.

Del 7 al 30 de juliol: exposició **"El teatre del cos. Dansa i representació a la Corona d'Aragó. Traces medievals i pervivències"** (comissaris: Raül Sanchis, Licia Buttà i Francesc Massip), al Museu Diocesà de Tarragona (C/ Pla de Palau, 2, Tarragona). Horari: de dilluns a dissabtes no festius (de 10 h a 19 h).